

Luminița CORNEA

„EMINESCU NE UNEȘTE”

Vreme de douăzeci de ani, în luna iunie, când neamul românesc comemorează plecarea lui Eminescu în împărăția stelelor, Despărțământul ASTRA „Mihail Kogălniceanu”, Iași, a organizat cunoscutele de-acum manifestări culturale numite *Denii eminesciene*. Ediția a XX-a s-a desfășurat în acest an când printre participanți circula îngrijorător o întrebare: va fi ultima ediție a *Deniilor*? Oare să fie adevărat?! Acum, când *Deniile* au devenit atât de cunoscute atât la românii din Țară cât și la românii din afara granițelor!?

O statornicie în bine! *Denii* – privegheri întru cinstirea lui Eminescu, întru iubire de neam și de limbă română!

Deși nu am participat – spre marele meu regret – la toate cele douăzeci de ediții ale *Deniilor eminesciene*, cunosc atmosfera desfășurării lor, știu ce muncă implică organizarea asumată de profesoara Areta Moșu, președintă a Despărțământului ASTRA „Mihail Kogălniceanu”, care împreună cu aștrști cu suflet mare au purtat *Deniile*, în fiecare an, din Iași spre diverse meleaguri din afara țării unde viețuiesc români, în Republica Moldova, în Ucraina, în Ungaria, Serbia, Bulgaria.

Deniile eminesciene au constituit adevărate evenimente culturale peste tot pe unde s-au desfășurat. Conferințele ASTREI, recitaluri din poezia eminesciană, lansări editoriale, dezvelirea unor busturi sau statui ale lui Eminescu ori ale unor plăci comemorative, spectacole muzicale dedicate Poetului național (la fiecare ediție au fost programe artistice prezentate de elevi, dar și de ansambluri și cântăreți de muzică populară în costume tradiționale românești), toate aveau o rezonanță extraordinară, pătrundeau direct în sufletul participanților.

Itinerariul *Deniilor* cuprindea, de fiecare dată,

localități în care existau statui ori busturi ale lui Eminescu, plăci comemorative ori alte însemne eminesciene, dar și localități în care, din inițiativa ASTREI ieșene, au fost ridicate și inaugurate busturi ale marelui Poet, ori dezvelite plăci care fie marcau trecerea Poetului prin acele locuri, fie reprezentau un omagiu adus celui mai mare poet român, a cărui operă este chintesența poporului român.

Fiecare *Denie* a început la Iași, orașul care păstrează cele mai multe semne ale existenței fizice a lui Eminescu. Fie că se începea în Copou, la bustul și teiul Poetului, ori la Muzeul-catedrală ce-i este închinat, fie la Biblioteca Centrală Universitară ce-i poartă numele, fie la impunătorul grup statuar ce veghează trecerea spre Copou, fie la *Casa Pogor*, amintind de întâlnirile junimiștilor, fie la *Bojdeuca lui Creangă* sau la *Casa cu Turn* din dealul Copoului etc., peste tot participanții la *Denii* simțeau încă Duhul Poetului în Iașiul în care fiecare piatră păstrează urma pașilor Lui.

De la Iași, *Deniile eminesciene* porneau întotdeauna pe un alt traseu, în România și în afara granițelor. În Transilvania, la Blaj, localitate numită de Eminescu „mica Romă”, la Năsăud, unde s-a născut Veronica Micle, la Beclean, Brașov, Alba Iulia, Tîrgu Mureș, Tîrnăveni, Arad, Botoșani, Suceava, Ipotești, București ori Hîrlău – locuri ale popasurilor eminesciene, dar și în alte localități unde, chiar dacă Eminescu nu le-a sfințit cu pașii lui, este prețuit ca cel mai mare poet al românilor și, prin el, este prețuită cultura română.

Am fost cu *Deniile* și la români trăitori în afara țării, în teritorii unde românii au rămas puțini, unde au fost maghiarizați, rusificați etc., în locuri unde aceștia nu se bucură de libertatea cuvîntului și de educație în limba maternă, unde au o oarecare teamă sau chiar se tem să recunoască că sunt

români. Sentimente deosebite am avut și noi și ei în calitate de gazde și de români. Ne-am întâlnit, am simțit românește și am lăcrimat întru dor de Eminescu.

Cu mare bucurie îmbrăcam (o „tehnică” specială) cu flori busturile și statuile lui Eminescu, la Iași, Chișinău, Cernăuți, Blaj, București, Săcele, Anenii Noi, Căușeni, Satul Nou din Ucraina, Odesa etc. – la ediția recentă, florile au îmbrățișat bustul lui Eminescu, după dezvelirea lui din fața *Gimnaziului „Mihai Eminescu”* din Orhei.

Oriunde ne-am aflat, cîntînd, recitînd poezii eminesciene ori ascultînd, toți aveam același simțămînt: al iubirii pentru limba română și pentru cultura neamului, pentru identitatea noastră. Am observat chiar că Eminescu, în afara granițelor, mai ales în Republica Moldova, este simțit mai mult, mai frumos. Recitățile copiilor și tinerilor se constituiau în adevărate recitaluri de poezie. Chipurile le erau înflorite de bucuria și lumina sufletelor.

Uneori, simțeam cum unii se uită de departe la noi, fiindu-le parcă frică să se apropie. Se temeau de ceva? S-ar fi expus unor pericole? Mai ales celor în vîrstă, cu lacrimi în ochi, le era frică pentru familia lor? Vă rog să credeți că așa a fost și, din păcate, este încă. Am în vedere pe românii din Basarabia istorică (regiunea Odesa) din Ucraina, din Bulgaria, din Valea Timocului, din Gyula, din Transnistria. Trebuie să recunoaștem că românii din aceste regiuni au o situație foarte delicată. Astriștii din România participanți la *Deniile eminesciene* au văzut și au simțit durerile lor, dorind să le aducă un strop de bucurie.

Am fost în localități (ex. în Valea Timocului) unde gazdele ne priveau cu drag, ne zîbeau, parcă ne sorbeau cuvintele, dar nu îndrăzneau să vorbească românește. De ce? Conștientizau că graiul lor românesc nu este atît de „frumos”. Adică nu este limba literară. Dar cum să fie româna lor literară, dacă vorbeau graiul moștenit din strămoși?! Limba auzită doar în familia lor. Cum să fie româna lor literară, dacă nu o aud nici la școală, nici la biserică, nici la radio sau televizor?! Cum să fie româna lor literară, dacă nu au nicio posibilitate de a citi un ziar scris în românește?! În unele localități, românii simt identitatea românească numai prin tradiții, obiceiuri, cîntece și jocuri populare, dar nu pot scrie și citi în

românește.

Am avut o formidabilă surpriză cînd în satul Slatina din Valea Timocului, oferindu-le cărți să aleagă, ei au ales repede abecedarele. Ne-am dat seama de ce. Români fiind, nu știau să citească și să scrie românește. Nu aveau școli în limba română. Unde să învețe? Cărțile duse de noi în cadrul generosului proiect transfrontalier „*Carte românească pentru Basarabia*” urmau să fie păstrate ca niște relicve, fără a le putea citi. Acum, gîndindu-mă bine, afirm categoric că le-am făcut totuși o bucurie: aveau cărți în limba română. Poate copiii lor (unii!) vor învăța să citească românește, vor învăța limba română în școală, îl vor învăța pe Eminescu.

Am avut și alte surprize. Auzindu-ne vorbind „curat românește”, o vînzătoare dintr-un magazin din Ismail (unde se vorbea doar limba ucraineană sau rusă) ne-a privit cu bucurie, a vorbit românește cu noi, ne-a servit cu drag, oferindu-ne informațiile solicitate. Pentru că și-a dat seama că suntem din România? Pentru că a simțit iubirea de frați?

Peste tot în cadrul programelor culturale oferite de proiectul *Denii eminesciene*, cu români din țară și din afara granițelor, am întâlnit români de omenie, cu suflet cald, apropiați sufletește, dornici de a ne primi în ospeție.

Prin *Deniile eminesciene*, organizate întru dragoste de Eminescu și de cultura neamului nostru, frații noștri din comunitățile istorice românești din afara granițelor se ancorează la identitatea lor națională. Astfel de manifestări culturale, sub simbolul celui mai mare poet al românilor, întruchipînd cultura și identitatea noastră, se impun a fi continuate ca o necesitate a menținerii/păstrării culturii și identității românești peste tot în lume unde trăiesc români. Rezultă aceasta din succesul și răsunetul *Deniilor eminesciene* peste tot unde s-au desfășurat, de-a lungul a douăzeci de ani, în douăzeci de ediții. Satisfacția organizatorilor este desigur mare, pentru că s-au realizat cu adevărat performanțe, iar participanții sunt entuziasmați de reușita proiectului.